

ZAHTJEV ZA ODLU IVANJE O POTREBI IZRADE ELABORATA PROCJENE UTICAJA

INVESTITOR: JOVAN URAŠKOVI

**OBJEKAT: Izgradnja vinarije na katastarskoj parceli broj 2543 KO
Cekli, Opština Cetinje**

MJESTO: OPŠTINA CETINJE

Mart, 2022. god.

S a d r Ź a j

1. Opšte informacije	3
2. Opis lokacije	4
3. Karakteristike projekta	20
4. Vrste i karakteristike mogućeg uticaja projekta na životnu sredinu	29
5. Opis mogućih značajnih uticaja projekta na životnu sredinu	32
6. Mjere za sprečavanje, smanjenje ili otklanjanje štetnih uticaja	33
7. Izvori podataka	35
Prilozi	

1. Opšte informacije

Podaci o nosiocu projekta:

Nosioc projekta: **JOVAN URAŠKOVI**

Kontakt osoba: Luka uraskovi

Adresa: Ul. Ivangradska br.34

Broj telefona: 069/000-002

e-mail: Luka.Djuraskovic@telenor.me

Naziv Projekta:

**Izgradnja vinarije na katastarskoj parceli broj 2543 KO
Cekli, Opština Cetinje**

Lokacija: CETINJE

2. OPIS LOKACIJE

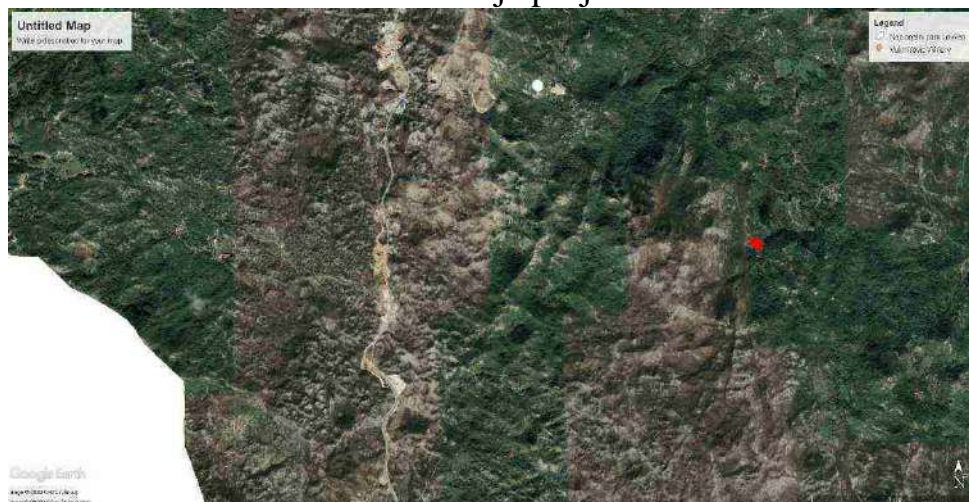
Lokacija

Lokacija na kojoj se planira predmetni projekat se nalazi u Ceklinu, Prijestonici Cetine.

Projekat se planira na katastarskoj parceli 2543 KO Cekli, u okviru Prostornog urbanisti kog plana prijestonice Cetine („Sl.list CG-opštinski propis, br. 12/14“).

Slika 1. Lokacija projekta

Slika 2. Lokacija projekta u odnosu na NP

Predmetnoj lokaciji postoje dva nekategorisana puta na sjeveru i jugu, a zbog lakšeg pristupa koristit e se nekategorisani put sa južne strane.

U bližem okruženju predvi enog projekta nema drugih objekata.

U bližoj okolini predmetnog objekta ne postoje izvorišta vodosnabdijevanja.

Podaci o potrebnoj površini zemljišta

Investitora su od Prijestonice Cetinje izdati Urbanisti ko-tehni kih uslova br. 05-332/22-130 od 16.03.2022. godine, izdatih od strane Sekretarijata za ure enje prostora i zaštitu životne sredine, Prijestonica Cetinje, Republika Crna Gora. Navedenim urbanisti ko-tehni kim uslovima je definisano da predmetna katastarska parcela 2543 ima površinu od 4336 m².

Relativni obim, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa

Podru je projekta je u prigradskoj sredini. Obim, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa je uglavnom odre en lokacijom koja ima prirodni karakter sa uticajem antropogenog djelovanja. Rije ka nahija, kojoj pripada ovaj projekat, je nagnuti kre nja ki plato od Katunske zaravni prema Skadarskom jezeru i Zetskoj ravnici, nadmorske visine do 350m. Od kultura posebnu vrijednost imaju vinova loza i smokva, a od samoniklih divlji šipak, grab, cer, koščela. Šire podru je projekta karakteriše vegetacija nižeg listopadnog pojasa submediteranske zone, ija je klimatogena zajednica asocijacija medunca i bijelog graba, najčešće kao niska šuma i šikara.

Klimatske karakteristike

Prostor Opštine Cetinje odvojen je masivom primorskih planina od mora, tako da je neposredni termi ki uticaj mediteranske klime zaustavljen. S druge strane preko basena Skadarskog jezera ostvaruje se maritimni uticaj sa nešto izmenjenim okolnostima.

Od presudnog zna aja na klimatske odlike podru ja je razlika u nadmorskoj visini, koja se odražava na temperaturu vazduha. Niz udolina uti e na pojavu inverzija i izmenu na ina hoda temperatura u hladnom periodu godine.

Na itavom prostoru opštine prisutan je mediteranski pluvijalni ciklus obilnih padavina, s jeseni i zimi i sušnih razdoblja ljeti.

Klimatska podru ja

Na osnovu ovih faktora i uticaja, kao djelovi širih klimatskih podru ja središnjeg dijela Crne Gore izdvajaju se:

- Submediteranska klima (oko 17% teritorije) prisutna u basenu Skadarskog jezera do 50 metara nadmorske visine. Obuhvata vinorodno podru je, odnosno areal divljeg šipka i smokve. Srednja godišnja temperatura vazduha je od 12-15⁰C. U odnosu na Primorje odlikuje se hladnijim zimama (srednja januarska 5-10⁰C) i toplijim ljetima (srednja julska 23-25⁰C). Uticaj kontinenta opada sa ve om amplitudom temperature. Snijeg se neredovno javlja i vrlo je kratkog trajanja (5-10 dana godišnje).
- Brdsko submediteranska klima vlada na katunskoj zaravni (od 600-1000 mm), ine i 50% teritorije, sa srednjom godišnjom temperaturom od 8-10⁰C. Razlikuje se od prethodne zone ja e izraženim godišnjim dobima, svježim

- ljetima (npr. julske temperature 18-20°C) i hladnijim zimama (januarske -1°C – 1°C). Karakterističan je veliki i nestalni sniježni pokrivač.
- Planinsko mediteranska klima vlada na Lovenu i višim predelima zaravnima iznad 1000mm, čine i 20% teritorije. Srednja godišnja temperatura vazduha kreće se od 4-8°C. Obuhvata areal bukve i planinskih pašnjaka. Odlikuje se svežim ljetima (npr. julske 13-17°C) i hladnim zimama (januarska -6°C do -2°C), uz znatne oscilacije temperature na granicnoj barijeri klimatskih uticaja, naročito zimi.

Temperatura

Temperaturni režim uslovljen je promjenom nadmorske visine. Veća razlika temperature prisutnija je u ljetnjem periodu, a manje u zimskom. Anomalije u temperaturnom režimu zimi vezane su za pojavu inverzija. Apsolutni minimum na prostoru izmjereno je na Ostinju (-20.1°C), iako su Ivanova korita viša za 600 m, izmjerena je niža temperatura od -19.2°C.

Period inverzija u toku zimskih mjeseci uslovljava nepokretnost vazdušnih masa i obratnu cirkulaciju, što povećava mogućnost zagađenja vazduha. Periodi kratko traju, a najčešće do 10 časova ujutru. Kod južnog vetra javlja se pojava „fena“ koja uslovljava znatno podizanje temperature i zimi naglo topljenje sniježnog pokrivača.

Negativne temperature se pojavljuju počev od septembra i završavaju u maju. Prosječno godišnje ljetnjih dana ima 67.4. Znatno su ređi i vreli dani, sa temperaturom preko 30°C, svega 13.9 dana.

Najtopliji mjesec je jul, a najhladniji januar. Prosječna temperatura vazduha, na mjesečnom nivou, je sljedeća: januar 0.9°C, februar 1.9°C, mart 4.7°C, april 9.5°C, maj 14.2°C, jun 18.2°C, jul 21.1°C, avgust 20.7°C, septembar 16.5°C, oktobar 11.2°C, novembar 6.9°C, decembar 2.8°C.

Padavine

Količina atmosferskog taloga u Cetinju je znatna, čemu doprinosi kondenzacioni efekat masiva Lovena u jesenjem i zimskom periodu. Srednja godišnja količina padavina je 3616 mm. Na području Cetinja padavine su veoma značajna pojava. Godišnje na Cetinju prosječno bude 129 kišnih dana.

Jesenji i zimski mjeseci imaju najviše padavina. Nagli pad atmosferskog taloga je u julu i iznosi 69 mm. Novembar i decembar su mjeseci sa najvećom količinom padavina. Prema podacima iz posljednjih godina, najveća količina padavina je u novembru, a najmanje ih je u junu. Prosječna količina padavina, na mjesečnom nivou, je sljedeća: januar 445 mm, februar 443 mm, mart 358 mm, april 206 mm, maj 172 mm, jun 114 mm, jul 61 mm, avgust 75 mm, septembar 181 mm, oktobar 484 mm, novembar 605 mm, decembar 592 mm.

U Ostinju se nekih godina dešava i preko 1000 mm atmosferskog taloga. Padavine su vrlo izražene, tako da u toku jednog dana može pasti oko 300mm padavina. Sniježni pokrivač je prisutan više po svojoj visini nego po periodu zadržavanja. Pojava prvog sniježnog pokrivača moguće je u oktobru, a posljednja vrlo rijetko, ali moguća je, u maju.

Oblačnost

Najveći prosječni oblaci imaju novembar i decembar (6/10). U toku 7 mjeseci više od 5/10 neba pokriveno je oblacima (decembar – april). Broj vedrih dana je najveći u avgustu i septembru. Ukupno godišnje trajanje sijanja sunca je 2300-2500 sati.

Ekspozicija Cetinjskog polja je povoljna. Značajno ograničeno trajanje sijanja sunca na obodna brda na jugozapadnom i zapadnom rubu polja.

Vjetrovi

Broj dana sa pojavom jakog vjetera je vrlo mali i prosečno iznosi po 1 dan u zimskim mjesecima, dok se u ljetnjim mjesecima vrlo rijetko pojavljuje. U Cetinju je tišina zastupljena sa 57%.

Naseljenost, koncentracija stanovništva i demografske karakteristike

Područje opštine Cetinje zahvata površinu od 910 km², ili 6,6% ukupne površine Crne Gore (13.812 km²). Sam grad zahvata površinu od oko 5km². Prema popisu iz 2011.godine Cetinje ima 16.757 stanovnika, odnosno 2.7% ukupne populacije Crne Gore. Cetinje se nalazi u jugoistočnoj Evropi, na 42° 23' 27" sjeverne geografske širine i 18° 55' 45" istočne geografske dužine. Smješteno je u kraškom polju (Cetinjsko polje), veličine oko 7km², sa prosječnom nadmorskom visinom od 671 m.

Cetinje je udaljeno 12 km vazdušne linije od Jadranskog mora, a 15 km vazdušne linije od Skadarskog jezera. Danas se nalazi na magistralnoj komunikaciji Podgorica-Cetinje-Budva, koja ga saobraćajno otvara i prema unutrašnjosti Crne Gore i prema Crnogorskom primorju. Cetinje je od Budve udaljeno 29 km, od Podgorice 31 km, od aerodroma u Podgorici 37 km, od aerodroma u Tivtu 49 km i Barske luke 67 km.

Cetinjsko polje je formirano u istočnoj kraško-kontinentalnoj podgorini planine Lovćen, čiji su najviši vrhovi Štirovnik (1749 m) i Jezerski vrh (1660 m) na kome se nalazi mauzolej Njegoša. Sa svih strana Cetinjskog polja vidik zatvaraju ogoljena kranjska brda strmih padina.

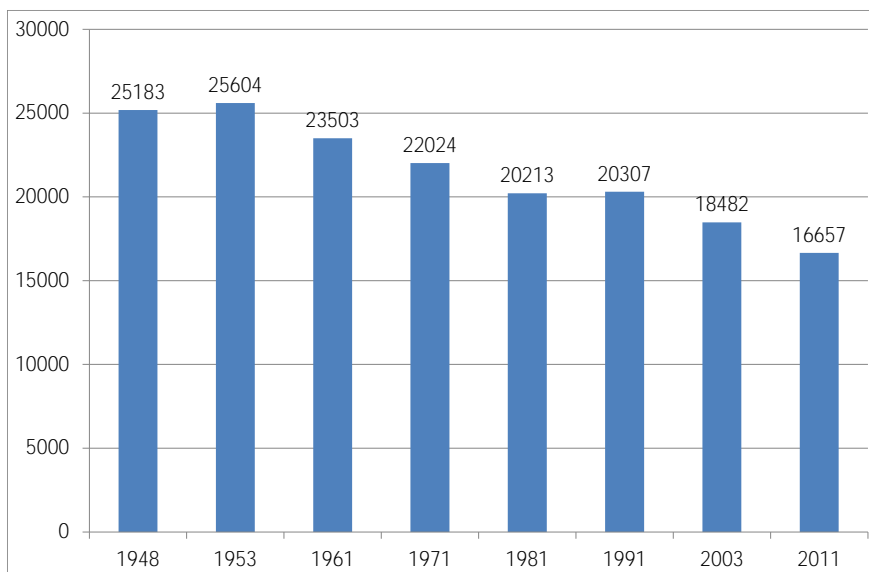
Na gradskom području Cetinja nastanjen je 13.991 stanovnik. Urbano stanovništvo čini 84.6% populacije, dok na ruralnom području živi 15.4% ukupnog broja stanovnika.

Klasifikacija stanovništva prema starosnoj dobi je sljedeća: 0-9 god: 8.9%; 10-19 god: 11.9%; 20-29 god: 15.4%; 30-39 god: 12.6%; 40-49 god: 14%; 50-59 god: 14.7%; 60-69 god: 11%; 70-79 god: 8.3%; 80+ god: 3.2%. Prosječna starost stanovništva iznosi 40.3 godina, odnosno 42.0 kod žena, te 38.4 kod muškaraca.

Kada je riječ o teritoriji nekadašnje Opštine Cetinje, a danas Prijestonice Cetinje, podaci o broju stanovnika su sljedeći: popis 1948 - 25.114; popis 1953 - 25.549; popis 1961 - 23.503; popis 1971 - 22.024; popis 1981 - 20.213; popis 1991 - 20.307; popis 2003 - 18.482; popis 2011 - 16.757.

Sa demografskim praznjenjem seoskih naselja pod uticajem migracija u drugoj polovini prošlog vijeka i padom nataliteta, smanjivala se i gustina naseljenosti u ruralnom području. U isto vrijeme, prvenstveno zbog doseljavanja novog stanovništva sa ruralnog područja, do 2003. g. povećavali su se broj i gustina stanovnika u gradu Cetinju.

Pored koncentracije u Cetinju značajan broj stanovnika se iseljavao prema Primorju i susjednim opštinama (Podgorica, Danilovgrad i Nikšić). To je dovelo do permanentnog smanjivanja ukupnog stanovništva Prijestonice tokom proteklih 60 godina, a u posljednje vrijeme i samog Cetinja. Smanjenje broja stanovnika Prijestonice je prikazano na Slici 2.

Slika 4. Broj stanovnika Prijestonice po popisima u periodu 1948. – 2011. g.

Flora i Fauna

Teren jugozapadne Crne Gore, kome pripada podru je Cetinja, karakteriše se suvim staništima i u cjelini je nepovoljno za bujniji porast vegetacije. Na takvom staništu uglavnom su zastupljene kserofilne vrste biljaka, ali i pored toga ljetnje žege i sušu izdrže samo drvenaste biljke dok se trave rano osuše.

Ovaj prostor odlikuje se niskom šumom suvog staništa koju ini više zajednica: bijelog graba-kurike, crnog jasena, hrasta medunca, crnog graba, drijena, lipe, brojnih penjacica i biljaka iz familije trava. Od ljekovitih biljaka najrasprostranjenija je kadulja, vodopija a nisu rijetke ni pojedina ne skupine kantariona i maj ine dušice. Od faunisti kih vrsta svakoko su najbrojniji insekti, potom gmizavci, ptice i sisari

Teritorijom Prijestonice Cetinje obuhva eno je podru je dva nacionalna parka u Crnoj Gori. Rije je o nacionalnim parkovima „Lov en“ i „Skadarsko jezero“.

Uz površinu koja, zavisno od vodostaja, varira od 370 do 530 kilometara kvadratnih, Skadarsko jezero najve a je slatkovodna površina na Balkanskom poluostrvu. Na jezeru, koje svojim ve im dijelom pripada teritoriji Crne Gore, boravi oko 280 vrsta ptica, me u kojima i kudravi pelikan – koji, ujedno, predstavlja i zaštitni znak NP „Skadarsko jezero“.

Nacionalni park „Lov en“ obuhvata centralni i najviši dio istoimene planine. Park se prostire na površini od 6,4 hiljade hektara. Njegova najniža ta ka je raskrš e puteva u mjestu Krstac (927 metara nadmorske visine), a najviša vrh Štirovnik (1.749 m). U NP „Lov en“ se nalaze zašti ene biljne i životinjske vrste. Endemi ne vrste u flori Lov ena: *Berteroa gintlilii* Rohl., *Lamium lovcenicum* Rohl. *Edraianthus wettsteinii* Hal. & Bald. ssp. *Lovcenicus Majer & Blečić*, *Acinos majoranifolius* - vrisak majoranolisni, *Centaurea incompta* Vis. - derventanski razli ak, *Rhamnus orbiculatus* Bornm - okruglolisni pas drijen, *globiferum* Vis. - kuglasto devesilje, *Amphoricarpos neumayeri* Vis.-neumajerova krcagovina, *Serratula radiata* M.B. ssp. *catiensis* Rohl., *Peteria ramentacea* (Sieb) Presl – zanovijet, *Crocus dalmaticus* Vil. - dalmatinski safran, *Crocus tommasinianus* Herb. – safran, *Crocus weldenii* Hoppe Furn., *Crocus albiflorus* Kit., *Hieracium macrodontoides* Rohl. et Zahn – runjika, *Hieracium macrodontoides* Zahn. *Hieracium pichleri* A. Kern. ssp. *adamovicii* Zahn. *Tulipa grisebachiana* Pant. - Grisebahianov tulipan, *Achilea abrotanoides* Vis. - planinski stolisnik, *Pinus heldreichii* Chiist. – munika.

Na Lov enu je prisutan i veliki broj vrsta iz familije orhideja koje se nalaze na Listi Konvencije o me unarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune. Od habitata koji se nalaze u Appendix-u i Bernske konvencije (habitati koji su obuhva eni projektima EMERALD i NATURA 2000) na Lov enu je prisutno sedam od kojih je sa nacionalnog aspekta posebno zna ajan habitat sa munikom *Pinetum heldreichii*.

Od ostalih tipova habitata-staništa na prostoru Lov ena u najvećem procentu su prisutne bukove šume koje čine oko 70 posto ukupne šumske površine. Tu je prisutna i kultura crnog bora a na jednom lokalitetu na veoma ograničenoj površini na nadmorsko visini od 1300 m prisutan je populacija bora krivulja za koji se sa sigurnošću može konstatovati da je sačuvan. U nižim položajima prisutne su šume rijetkih lišćara hrasta medunca i cera. Ostalo su livadske zajednice, planinski proplanci, kamenjari i obradive površine. U okviru granica Parka do sada je konstatovano oko 400 vrsta gljiva. U toku daljih istraživanja moguće je otkrivati više od 1500.

Od krupnih sisara na Lov enu žive vepar, vuk, lisica, kunica, srna, zec, medvjed. Iako fauna sitnih sisara do sada slabo istraživana, u području Nacionalnog parka je registrovano 14 vrsta. Tipični predstavnici ove faune na NP Lov en su bjelogrudi jež, slijepa krtica, vjeverica, šumski puh, kraški miš, slijepi miš potkovičar i dr. Oko 200 vrsta ptica posjećuje NP Lov en u toku migracija ili se tu gnijezde: crnorepa grmuša, crnoglava travarka, crvenda, jarebica kamenjarka, slavuj, sojka i dr. U fauni Lov ena značajno je prisustvo velikog broja vodozemaca i gmizavaca - do sada je registrovano 16 vrsta. Većina ima meunarodnu zaštitu, a zaštićena su i nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore. U Parku je prisutno 11 vrsta gmizavaca: šumska kornjača, gušter, mosorski gušter, zelemba, veliki zelemba, blavor, bjelouška, rječna bjelouška, poskok, zidni gušter, kraški gušter.

Na predmetnoj lokaciji nisu registrovane zaštićene, rijetke ili ugrožene biljne i životinjske vrste, kao ni posebno vrijedne biljne zajednice.

Zemljište

Zemljišta i kvalitet zemljišta u prvom redu zavise od geološke podloge, odnosno vrsta stijene od koje su nastala i na kojoj su nastala. U konkretnom slučaju radi se o tipovima zemljišta koja su nastala na karbonatnoj podlozi.

Pedološke karakteristike i kvalitet zemljišta

Najveće rasprostranjenje na širem području Cetinja čine rendzine posmedjene nastale na tvrdim karbonatima. To su plitka, šumska zemljišta, zemljišta poznata i pod nazivom buavice. U području sela Vrela i Uganja i na prostoru Obzovice razvijena su smeđa antropogenizirana zemljišta nastala na karbonatno-silikatnoj podlozi.

Brojne manje površine zemljišta, obično su to dna vrtača i manjih uvala nastala na tvrdim karbonatima. Ta zemljišta su tipa rendzina i ona su pretaložena.

Geoloske i geomorfoloske karakteristike

Šire područje je lokacije izgrađuju trijaski i kvartarni sedimenti. Trijaski sedimenti predstavljaju flišne tvorevine anizijske starosti i krečnjaci gornjotrijaske starosti. Kvartarne sedimente predstavlja crvenica.

Anizijski kat (T2) predstavljaju flišni sedimenti i bankoviti i do masivni krečnjaci.

Flišni sedimenti razvijeni su u području sela Ugnji i Vrela. Po litološkom sastavu to su: konglomerati, pjeskoviti intraspariti koji su i najznačajniji član ove serije sedimentata, zatim grauvake, alevroliti, pjeskoviti laporci i vapnoviti laporci i krečnjaci. Na ovom području, u najgornjim partijama flišne serije sedimentata javljaju se partije crvenih brečastih krečnjaka.

Krečnjaci anizijske starosti nalaze se iznad flišnih sedimentata. Ovi krečnjaci su bankoviti do masivni, redje slojeviti, jedri, organogeno detritični, detritični i brečasti.

Gornji trijas (T₁), odnosno sedimenti ove starosti izgrađuju najveći dio područja. U pogledu to su dolomiti, dolomiti i krečnjaci i krečnjaci. Ova serija sedimentata obično se završava masivnim krečnjacima sa ostacima megalodona.

Kvartarne sedimente, na ovom području predstavlja crvenica (ts). Ova vrsta sedimenta karakteristična je i stalna pojava na karstnim područjima. Ovi sedimenti ispunjavaju kraška udubljenja, odnosno dna: vrtača, uvala, karstnih proširenja, manjih karstnih polja i predstavljaju jedino obradivo zemljište.

Tektonski sklop se karakteriše brojnim disjunktivnim tektonskim oblicima, pa se za ovaj prostor može reći da je tektonski izrazito polomljen što je, pored geološke gradnje i obilnih padavina, veoma pogodovalo razvoju brojnih kako nadzemnih tako i odzemnih karstnih oblika.

Hidrografske karakteristike

Osnovna hidrološka karakteristika kraške površi je da sa nje nema površinskog oticanja, već je pretvoreno u podzemno oticanje. Skoro uvijek je propusna močvara zemljišnog pokrivača i krečnjačke padine već od priliva voda. Do kraćeg zadržavanja vode dolazi samo u rijetkim depresijama prekrivenim manje propusnim slojevima.

Na starocrnogorskom kršu nema stalnog vodotoka, niti izvora vrijednije izdašnosti, iako su padavine izuzetno velike.

Stalni površinski tokovi javljaju se obodom Skadarskog jezera na aluvijalnim nanosima i poplavljanim dolinama. To su Rijeka Crnojevića sa dubokim

Limnskim uš em (12 km), te Karu , Korotuna i Biševina sa plitkim koritima u aluvijonu Ceklinskom polju. Tokovi su esto tokom godine zaplavljeni vodama jezera, što ih uz mali pad ini plovnim itave godine. U gornjem toku Rijeka Crnojevi a ima ve i pad, iji je energetski potencijal iskoriš en za malu hidroelektranu.

Prostor ljutog krša poznat je po specifi nim i razu enim oblicima, pojavama i procesima kraške erozije. Karbonatne stijenske mase otopive su i vodopropusne. Gledano kroz geološku evoluciju, na površini i u podzemlju geološke strukture odvijali su se procesi. Površina krša je zbog nejednake otpornosti nagrižena sa desetinom hiljada krošera “ponikva”. Spiranjem i nanošenjem neotopivog dijela i raspadnutog materijala dno udolina je zaplavljeno, pri emu su formirani mnogi dolovi i dva mala kraška polja. Uz sjeverozapadne djelove Skadarskog jezera u slivu Mora e obrazovana je aluvijalna ravan Ceklinskog polja.

U podzemnoj strukturi obrazovane su pukotine i kaverne (jame, škarpe, ponori i pe ine). Ovim vrlo razvijenim sistemom propadaju skoro upravno atmosfenske vode odnose i pri tom i veliki dio zemljišta.

U kraškim poljima i dolovima, gdje su u slojevima prisutni i proslojci gline, vode se kratko zadržavaju, a na izdvojenim podru jima dolomita ima i podzemnih tokova (Borovik, Ljubotinski Ubli, Vrela uganjska, Pištat balji ki).

Zbijene izdani javljaju se u aluvijalnim nanosima Caklinskog polja. Takozvane vise e izdani javljaju se na djelovima kraških polja i dolova (bunari na Cetinjskom polju, “lokve” po dolovima).

Po rasjednoj liniji Katunske i spuštene rije ne nahije javlja se niz pe ina (Cetinjska, Lipska, Trani ka, Štitarska). To su ostaci nekadašnjih tokova ili I dalje aktivnih kaverni kolektora.

itav ovaj dinami ki erodivni proces esto je podstican aktivnoš u ljudi (sje a šuma, prekomjerna obrada zemljišta, a uslovi oticanja voda mijenjani izgradnjom i smanjenje propusne mo i tla.

Podaci o izvorištu vodosnabdijevanja

Predmetna lokacija je opremljena vodovodnom infrastrukturom i snabdjeva se vodom iz gradske vodovodne mreže prema uslovima nadležnog Javnog preduze a – Vodovod Cetinje.

Na podru ju Prijestonice Cetinje postoje tri nezavisna sistema vodosnabdijevanja: vodovodni sistem Cetinja; vodovodni sistem naselja gradskog karaktera Rijeka Crnojevi a i vodovodni sistem naselja gradskog karaktera Njeguši. Po svojim karakteristikama vodovodni sistem Cetinja je

pumpno – gravitacionog tipa i pokriva najveći broj potrošača na teritoriji Prijestonice, dok su dva ostala sistema manjeg kapaciteta.

1982. godine izgrađen je novi vodovod kapaciteta 150 l/s – nove crpne stanice Podgor i Višnjica, rezervoar Sandin vrh zapremine 2 x 2 000 m³, tri prekidne komore i transportni cjevovod – gravitacioni cjevovod dužine 20 km, kao i 15 km gradske distributivne mreže od livno-željeznih cijevi nominalnog prečnika od 150 do 350 mm.

Seizmološke karakteristike

Seizmološke karakteristike terena uglavnom se odnose na seizmološku stabilnost i deformabilnost stijenskih masa. Aktivni dubinski rasjedi u zonama su eljavanja tektonskih pokreta različite usmjerenosti i osnovne tipove seizmogenih struktura. Zone dubinskih rasjeda i reda imaju pravac pružanja glavnih struktura sjeverozapad – jugoistok.

Sa seizmološkog aspekta, područje oko planine Lovćen je veoma osjetljivo. Zahvaljujući i posebnoj konstelaciji stijena i planinskog reljefa, ovo je opasno područje u smislu zemljotresa (Magaš, 2002, str. 53ff).

Na osnovu raspoloživih podataka urađena je karta seizmičke regionalizacije za uslove srednjeg („Srednje tlo” na urbanim prostorima Crne Gore, sa litološkog aspekta, odgovara glinovito-pjeskovito šljunkovitom tlu, sa brzinom longitudinalnih seizmičkih talasa od 1760 m/s, odnosno transverzalnih talasa od 740 m/s, sa srednjom gustinom od 1,9 t/m³ i prosječnom dubinom podzemne vode od 10 metara.

Na donjoj slici prikazana je karta seizmičke regionalizacije teritorije Crne Gore (koju je izradio Republički seizmološki zavod Crne Gore u saradnji sa Zavodom za geološka istraživanja Crne Gore i Institutom za zemljotresno inženjersko inženjersku seizmologiju iz Skoplja) sa zonama ekvivalentnih maksimalnih intenziteta zemljotresa, izraženih u MCS skali, koji se sa vjerovatnošću od 63 % , dogoditi tokom narednih 100 godina.

Slika 5. Karta seizmičke regionalizacije teritorije Crne Gore

Ova karta sadrži parametar osnovnog stepena seizmi kog intenziteta na području Crne Gore, a na njoj se izdvaja nekoliko aktivnih i potencijalno aktivnih seizmogenih zona:

Južni, primorski region, Ulcinjsko-skadarska, Budvanska i Boko-Kotorska zona, sa mogu im maksimalnim intenzitetom u uslovima srednjeg tla od devet stepeni (IX) MCS skale, (MCS: Mercalli-Cancani-Sieberg skala je približno numerički ekvivalentna novoj EMS-98 evropskoj makro-seizmičkoj skali).

Podgori ko-Danilovgradska zona sa mogu im maksimalnim intenzitetom od VIII stepeni MCS skale.

Središnji dio Crne Gore sa sjevernim regionom, uključujući i Nikšić, Kolašin, Žabljak i Pljevlja, okarakterisan je mogu im maksimalnim intenzitetom od VII stepeni MCS skale.

Izolovana seizmogena zona Berana, koja može generisati zemljotrese sa maksimalnim intenzitetom od VIII stepeni MCS skale.

Zemljotres iz 1979. godine, kao i ranije zabilježeni pokazuju da se na lokaciji mogu javiti potresi od 8 do 9 stepeni MCS. Zato izgradnja i eksploatacija objekata mora biti u skladu sa važećim propisima i principima za antiseizmičko projektovanje i gradnju u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG", br. 64/2017, 44/2018, 63/2018, 11/2019 - ispr. i 82/2020).

Kulturno istorijski spomenici

Cetinje je kao prestonica Crne Gore u proteklih pet vjekova bilo i ostalo kulturno i središte crnogorske države. U njemu se danas nalaze pet republičkih institucija: **Centralna narodna biblioteka "Vuk Karadžić", Narodni muzej Crne Gore, Arhiv Crne Gore, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture i Kraljevsko crnogorsko narodno pozorište "Zetski dom"**. Sve ove ustanove uvaju, obrađuju i daju na korištenje ogromno knjižno blago, muzealije i arhivalije i štite pokretne i nepokretne spomenike kulture na čitavoj teritoriji Crne Gore.

Cetinje ima bogatu štamparsko-izdavačku tradiciju. **Crnojevića štamparija** (1492-1496) i knjige u njoj objavljene, imaju prvorazredni značaj za crnogorsku kulturu i istoriju, kulturu drugih pravoslavnih balkanskih naroda, posebno u širenju srpske pismenosti, pa otuda ona predstavlja i značajnu kariku u lancu svjetske kulture. Tradiciju Crnojevića štamparije kasnije su nastavile: Njegoševa štamparija, koja je radila između 1833. i 1839, Državna štamparija osnovana 1858. koja od 1952. nosi naziv "Obod", kao i niz drugih, manjih društvenih i državnih štamparija. Od 1835. godine kada je na Cetinju izašao prvi crnogorski književno-naučni **godišnjak "Grlica"** i od 1871. kada se pojavio i prvijenac crnogorske žurnalistike "Crnogorac", izlazilo je šezdesetak raznih listova i preko 30 naslova raznih časopisa. Samo je 1914. godine na Cetinju, gradu sa nepunih 6.000 stanovnika, izlazilo šest dnevnih listova.

Cetinje je poznato i po svojim muzejima: **Manastirskom, Državnom, Njegoševom, Etnografskom, Istorijskom, Umjetni kom i Elektroprivrede Crne Gore**. Svi ovi muzeji, izuzev Manastirskog i Elektroprivrede integrisani su u jednu ustanovu koja se danas naziva Narodni muzej Crne Gore. Brojni muzeji i ogroman fond muzealija koji se u njima uva, u inili su da Cetinje s pravom ponese epitet "grad muzej".

Muzej Cetinjskog manastira formiran je od bogatog fonda manastirske riznice I smješten je u dijelu manastirskih konaka. U svojim vitrinama uva djela izuzetnih vrijednosti koja su nastajala u razli itim vremenima i koja su na injena od razli itih, esto plemenitih materijala.

Istorijski muzej Crne Gore osnovan je 1989. godine i nalazi se u zgradi Vladinog doma. **Etnografski muzej Crne Gore** osnovan je 1951. godine. Danas ovaj muzej, koji se nalazi u zgradi nekadašnjeg Srpskog poslanstva, ima solidne zbirke koje mogu predstaviti na ine privre ivanja, ishrane, kulturu stanovanja, tekstilnu radinost, odijevanje, oružje, muzi ke instrumente i druge elemente materijalne i duhovne kulture stanovništva Crne Gore.

Muzej posve en crnogorskom velikanu Petru II Petrovi u Njegošu, formiran je 1951. godine u tada restauriranoj Biljardi. Pored same Biljarde, rezidencije Njegoševe, osnovu muzeja ini dio Njegoševe biblioteke i biblioteke njegovog prethodnika Petra I Petrovi a, sa ve im brojem o uvanih knjiga iz svih oblasti univerzalne decimalne klasifikacije, od opšte grupe, filozofije I religije, pa do istorije i geografije, štampane izme u 1549. i 1851. godine.

Njegoševa rodna ku a, koja se nalazi u njeguškom zaseoku Erakovi i, muzejski je objekat koji izgledom i postavkom pruža sliku stanja imu nije crnogorske ku e s po etka XIX vijeka

Državni muzej Crne Gore nastao je 1890. godine. Od 1926. nalazi se u dvoru kralja Nikole I. Muzej predstavlja rekonstrukciju rezidencije poslednjeg crnogorskog vladara Nikole I. U okviru Narodnog muzeja Crne Gore, u prostori nekadašnje ku e Matanovi a, otvorena je, aprila 2002. godine, galerija **Atelje Dado**.

Umjetni ki muzej Crne Gore osnovan je 1950. godine, prvobitno kao Umjetni ka galerija Crne Gore. Smješten je u zdanju Vladinog doma.

Od znamenitosti koje treba pomenuti u Cetinju izdvajamo: Prvi pisani podaci o srednjovjekovnom gradu Žabljaku poti u tek od sredine XV vijeka, od vremena Crnojevi a. Mogu e je da je osnovan u X vijeku za vrijeme Vojislavljevi a. Izvjesno je da su u njemu stolovali Crnojevi i, otuda je poznat kao "**Žabljak Crnojevi a**". Zna se da je bio prestonica Stefana Crnojevi a, a potom Ivana

Crnojevići, koji u njemu stoluje od 1466. do 1478. godine, kada ga zauzimaju Turci. U turskim rukama grad je ostao sve do 1878. godine kada je odlukom Berlinskog kongresa pripao Crnoj Gori. Crkva Rodjenja Bogorodice, poznata kao **Vlaška crkva**, podignuta je sredinom XV vijeka. Današnji oblik dobila je 1864 godine. Crkveno dvorište je ogradjeno jedinstvenom ogradom na injenom od cijevi pušaka zaplijenjenih u oslobodilačkim ratovima protiv Turaka.

Manastir sa crkvom Rodjenja Bogorodice podigao je 1484. godine gospodar Zete Ivan Crnojević na mjestu zvanom **ipur**, na Cetinju.

U podnožju Orlovog krša, na mjestu na kome se nalazio dvor Ivana Crnojevića, vladika Danilo je 1701. godine podigao **Cetinjski manastir** ugrađujući u njega arhitektonske elemente sa razorenog Crnojević manastira. Jezgro kompleksa predstavlja jednobrodna crkva skromnih dimenzija posvećena Rodjenju Bogorodice u kojoj se nalazi ikonostas iz sredine XIX vijeka, rad grčkih majstora. U južnoj pijevnici smješten je oltar sa moštima Sv. Petra Cetinjskog, dok se pri ulazu nalaze grobovi knjaza Danila i velikog vojvode Mirka, oca kralja Nikole I Petrovića. U Manastiru se čuva jedna od najvećih hrišćanskih relikvija ruka Sv. Jovana Krstitelja. U takozvanom Njegoševom konaku, smješten je Manastirski muzej, koji je po bogatstvu i raznovrsnosti eksponata najznačajnija muzeološka institucija te vrste u Crnoj Gori.

Njegoševa rezidencija poznata kao **Biljarda**, nalazi se u istorijskom jezgru Cetinja u neposrednoj blizini Cetinjskog manastira. Izgrađena je 1838. godine po planu ruskog emisara Jakova Ozereckovskog i uz znatnu novčanu pomoć Rusije. U početku se zvala Nova kuća, ali je ubrzo dobila novo ime - Biljarda po Njegoševom bilijaru. **Dvor kralja Nikole I Petrovića**, u narodu poznat kao **Palac**, započeo je da se gradi oko 1863. godine sa prvim godinama vladavine knjaza Nikole, da bi izgradnja bila okončana 1867. godine. Od unovanih poklona dobijenih prilikom krštenja prestolonaslednika Danila (1871), po planu dvorskog ljekara Francuza Frileja, kome je povjeren i izbor lokacije, 1873. godine sagrađena je prva bolnička zgrada u Crnoj Gori koja je nazvana po prvom crnogorskom svjetovnom vladaru (**Bolnica Danilo I**).

Poznata zgrada cetinjskog pozorišta, nazvana "**Zetski dom**", prvobitno je, pored pozorišta, bila namijenjena i za smještaj arhiva, muzeja i knjižnice sa bibliotekom. Izgradnja je započeta 1884. godine po projektu arhitekta Josipa Slada, da bi bila završena tek 1892. godine.

Dvorac prestolonaslednika Danila, poznat i pod imenom **Plavi dvorac**, sagrađen je 1895. godine na prostoru između dva gradska parka. Od 1878. godine kada je Berlinskim kongresom priznata samostalnost Crne Gore, niz značajnih evropskih država je počeo da uspostavlja diplomatske odnose sa novom državom. Na Cetinju se za rad poslanstava i smještaj osoblja iznajmljuju bolje građevine kuće ili se prema posebnim projektima i odobrenjima grade novi objekti. Zgrada

austrougarskog poslanstva (Gradnja je završena 1899. godine po projektu poznatog arhitekta dr Josipa Slade-a), **ruskog poslanstva** (prema projektu italijanskog arhitekta Koradinija), Zgrade **francuskog I italijanskog poslanstva** podignute su 1910. u godini proglašenja Crne Gore za kraljevinu, zgrada **engleskog poslanstva** (podignuta 1912.godine) Monumentalna zgrada nazvana **Vladin dom**, poznata i kao zgrada Crnogorskog parlamenta, a nakon Prvog svjetskog rata i kao Dom slobode, podignuta je 1910. godine po projektu italijanskog arhitekta Koradinija za potrebe Narodne skupštine i smještaj državnog aparata.

Katoli ka crkva posve ena Sv. Antunu Padovanskom sagra ena je 1912. godine u blizini kompleksa austrougarskog poslanstva. U okviru priprema za formiranje vojske 1895. godine položen je na Obili a poljanikamen temeljac prve crnogorske kasarne – **Vojnog stana**.

Reljef ili reljefna karta Crne Gore, smještena je u posebnom, moderno dizajniranom paviljonu koji se nalazi u centralnom dijelu južnog dvorišta **Biljarde**. Nastala je za vrijeme austrougarske okupacije Crne Gore 1916/17. godine.

Ljetnja pozornica se nalazi u romanti nom ambijentu ispod Orlovog krša, koja, rješenjem scene i gledališta, podsje a na anti ke amfiteatre. Sagra ena je 1951. godine i služi za održavanje predstava, koncerata i dr. Može da primi oko 1.500 gledalaca.

Na trgu ispred Vlaške crkve nalazi se spomenik "**Lov enska vila**". Podignut je 1939. godine u spomen Crnogorcima i Hercegovcima koji su kao dobrovoljci iz Amerike pritekli upomo Crnoj Gori u I svjetskom ratu, iji je brod torpedovan i potopljen u albanskoj luci San ovani di Medova.

Povodom proslave petstogodišnjice Cetinja, 1983. godine, na platou izme u dvora kralja Nikole I i zgrade Državnog arhiva Crne Gore, podignut je spomenik utemeljiva u grada, zetskom vladaru **Ivanu Crnojevi u**.

Na predmetnoj lokaciji nijesu registrovana nepokretna kulturna dobra. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvr eno je da na lokaciji nema vidljivih ostataka materijalnih i kulturnih dobara koji bi ukazivali na mogu a arheološka nalazišta. Iz naprijed konstatovanog, može se zaklju iti da nijesu potrebne dodatne mjere zaštite niti uslovi ure enja prostora sa stanovišta zaštite prirodnih dobara i nepokretnih kulturnih dobara.

Obaveza Nosioca projekta je da ukoliko prilikom izvo enja radova nai e na ostatke materijalnih i kulturnih dobara obustavi radove i o tome obavjesti nadležni organ za zaštitu spomenika i kulturnih dobara.

Apsorpcioni kapacitet prirodne sredine

Apsorpcione karakteristike ovog lokaliteta su velike, s obzirom na izgrađenost prostora, ali se moraju racionalno koristiti.

U blizini predmetne lokacije neam mogućih predjela, površinskih i podzemnih tokova. Tako je, predmetno područje se ne nalazi u priobalnoj zoni, kao ni morskoj sredini. U okruženju projekta se ne nalaze područja obuhvaćena mrežom Natura 2000.

3. KARAKTERISTIKE PROJEKTA

Idejni projekat za predmetne objekte urađen je na osnovu Urbanističko-tehničkih uslova br. 05-332/22-130 od 16.03.2022.godine, izdatih od strane Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Prijestonica Cetinje, Republika Crna Gora.

Funkcija objekata je proizvodnja i skladištenje vina.

Opis fizičkih karakteristika projekta

Na osnovu Urbanističko-tehničkih uslova i projektnog zadatka na katasterskoj parceli br. 2543 KO Ceklin, Prijestonica Cetinje, formira se jedan objekat čija je namjena proizvodnja i skladištenje vina-vinarija. Vinarija je spratnosti Su i ukupne površine $P=94,91 \text{ m}^2$, Vinarija je ukopana sa tri strane i orjentisana po dužoj osi u pravcu Sjever \ Jug, na mjestu gdje je ranije bila stara kamena kuća.

Objektu Vinarije se pješim i kolskom stazom se pristupa sa južne strane, gornje strane parcele gdje se nalazi parking. Parking je pokriven drobljenim kamenom. Pješim stazom se dolazi do objekta sa time da se prolazi pored postojećih kamenih zidova koji su urasli u teren. Pješaka staza je pokrivena kamenom sa lakacije. Na istom dijelu gdje se nalazi staza, planirano je gumno.

Cjelokupna kompozicija se uklapa u stepenasto uređeni teren. Vinarija je oblikovno i arhitektonski prilagođena tradicionalnoj formi sa jednovodnim krovom i fasadom od lokalnog kamena. Glavni prilazi objektu je sa iste strane.

Naziv prostorije	Namjena	Površina(m ²)	Zapremina(m ³)	Temperatura (°C)
Proizvodna prostorija	Obavljanje procesa proizvodnje	40,015		15-20
Magacinska prostorija	uvanje vina u flašama i organizovanje degustacije vina	38,009		15-20
Toalet		1,680		

Tabela 1. Spisak i namjena prostorija

Objekat je formiran iz dva dijela: proizvodnja, skladištenje i degustacija. U prostoru proizvodnje planiran je potpuni proces prerade grožđa, odležavanje vina u Inox posudama, pakovanje vina, odležavanje vina u buradima/barikiranje. U drugom dijelu nalazi se prostor za degustaciju i skladištenje. U ovom prostoru se nalazi toalet koji služi za oba dijela. Sadržaji projekta su fokusirani na preradu

grož a i proizvodnju vina. Objekat se sastoji od proizvodne prostorije, magacinske prostorije i pomo ne prostorije.

Površine i raspored prostorija su predvi eni tako da se obezbjedi nesmetani prijem i prerada grož a te otpremanje finalnih proizvoda i nus proizvoda u tehnološkom procesu proizvodnje, bez ukrštanja puteva kretanja i mogu nosti kontaminacije.

Materijalizacija

Projektom je predvi ena primjena tradicionalnih materijala sa težnjom da se zadovolje estetske vrijednosti i da se objekat uklopi u ambijent, uz poštovanje zahtjeva građevinske fizike. Fasada objekta je izradjena od lokalnog kamena sa detaljima oko prozora i vrata. Vrata i prozori su planirani od drveta po izboru investitora, otvori su zastakljeni niskoemisionim staklima. Krov objekta je predvi en od mediterenaskog crijepa nagiba 20 stepeni.

Unutrašnja obrada

Podovi su izra eni na AB plo i sa svim svojim slojevima. Završna obrada je dekorativna opeka i keramika u dijelu za skladištenje, a u dijelu za proizvodnju pod i zid do 1.50m su obra eni epoksidnom bojom. Pregradni zidovi ra eni su pregradnog bolka. Završna obloga plafona je po izboru investitora.

Slika 6. 3D prikaz projekta

Slika 7. 3D prikaz projekta

Slika 8. 3D prikaz projekta

Instalacije

Predviđeno je da objekat bude opskrbljen sa svim potrebnim instalacijama, kao što su vodovod, kanalizacija i električna.

Vodovod

Planirano je priključenje objekta na privatnu mrežu (nosilac projekta posjeduje 2 bunara). Sanitarnom vodovodnom mrežom će se snabdijevati svi sanitarni uređaji u objektu, a razvod vodovodne mreže je dat na osnovama i u izometrskoj šemi vodovoda. Glavni osnovni razvod vodovodne mreže i glavne distributivne vertikale predviđene su od PVGE cijevi. Vodovodna mreža unutar objekta se ukopava u zid. Priprema tople vode vrši se u električnim bojlerima zapremine 80 l. Hidraulički proračun je sproveden Hazen-Williamsovom formulom, vode i račun o dozvoljenom padu pijezometarske linije u objektu koji je bio mjerodavan za sve uređaje i sanitarije. Proračun je pokazao da je za potrebe snabdijevanja vodom korisnika objekta potreban pritisak na priključku od 2.0 bara. Prije svakog izlivanja

mjesta se postavljaju odgovaraju i propusni ventili (ravni ili ugaoni), a tako e na odvajanju za svaku sanitarnu prostoriju predvidjeti centralni propusni ventil. Nakon montaže cjelokupne mreže, istu je potrebno isprati, dezinfikovati i ispitati na vodonepropusnost.

Fekalna kanalizacija

Od sanitarnih ure aja unutar objekta, otpadne vode se odvođe kanalizacionim cijevima odgovaraju ih pre nika i padova 2%. Kanalizaciona vertikalna i vertikalna za ovazdušenje je postavljena uz zidove (nakon montaže se obzi uje). Vertikalna se uliva u horizontalni razvodni kanal, koji se vodi do vodonepropusne septi ke jame. Ventilacija unutrašnje mreže vrši se preko ventilacionih glava smještenih na krovu. Za kompletnu mrežu fekalne kanalizacije predvi ena su PVC kanalizacione cijevi. Na spoljšnjoj kanalizacionoj mreži, na mjestima skretanja trase, planirano je reviziono okno od prefabrikovanog betonskog elementa. Kanalizacione instalacije se priklju uju na prefabrikovanu vodonepropusnu septi ku jamu za 10 ES, zapremine 6,8 m³ proizvo a a BORPLASTIKA ili u drugu sli nih karakteristika.

Atmosferska kanalizacija

Zbog nepostojanja infrastrukture na koju bi se priklju ila atmosferksa kanalizacija vode sa krova i betonskih površina e se slivati na okolne zelene površine.

Elektro projekat

Predmetni objekat e biti priklju en na elektro mrežu. Projektom je predvi eno da od mjernog ormana „PMO”, koji se nalazi na samoj granici parcele do razvodne table poslovnog prostora GRT, polaže se kabal PP00 5x10 mm². Od PMO kabl se polaže u zemljanom rovu dimenzija 0,8 x 0,4 m. U dijelu ulaska kabla u objekat u betonskim temeljima je potrebno ostaviti otvore za HDPE cijev fi50mm. Iskop kablovskog rova potrebno izvoditi ru no. Mjerno razvodni ormar se radi od presovanog poliestera, debljine 1,5 milimetra sa ramovima od debljine 2 mm. U mjerno razvodnom ormaru predvi eno je brojilo za mjerenje elektri ne energije. Na vratima PMO predvi eni su otvori od pleksiglasa za mogu nost o itavanja brojila i kontrole uklopnog sata. Napojni kabal do GRT table je PP00 5x10 mm².

Potrošnja ovih enegenata e biti u skladu sa uslovima nadležnih preduze a.

Tehni ko-tehnološki proces proizvodnje vina

Osnovna i jedina sirovina u proizvodnji vina je grož e, koje se proizvodi u sopstvenom vinogradu i otkupljuje od registrovanih proizvo a a grož a u neposrednoj blizini vinarije.

Planirani kapacitet podruma je prerada 6 000 kg grož a godišnje od kojeg e se dobijati oko 4 000 flaša vina, od ega 3 000 flaša crvenog vina i 1 000 flaša bijelog vina.

Proces primarne prerade je sezonskog karaktera i obavlja se u okviru jednog mjeseca, a u znatnoj mjeri zavisi od vremenskih uslova (vrjeme sazrijevanja, mogu nosti berbe).

Planirani kapacitet

	Prera eno grož e (kg)	Proizvedeno vina (L)
Godišnje	6000	3900

Proizvodnja crvenih vina

Svježe grož e se iz vinograda dovozi u gajbama, koje su složene na prikolicu. Prosje na težina gajbe je oko 10 Kg. Na prijemu, neposredno prije muljanja vrši se vizuelna kontrola grož a i vaganje gajbi.

Grož e se iz gajbi utovara u prijemni koš mulja e, koja vrši muljanje grož a i odvajanje peteljkovine. Prazne gajbe se privremeno slažu na plato pored vinarije, gdje se na kraju radnog dana vrši njihovo pranje i priprema za novo punjenje.

Peteljkovina se odvozi na ta no odre eno mjesto, unaprijed pripremljeno za dobijanje komposta.

Kljuk dobijen muljanjem grož a pumpom se transportuje u ba ve u kojima se obavlja alkoholna fermentacija. Alkoholna fermentacija je kontrolisana, uz upotrebu selekcionisanih kvasaca i dozvoljenih enoloških sredstava. Tok alkoholne fermentacije se svakodnevno prati, mjerenjem specifi ne te ine kjluka.

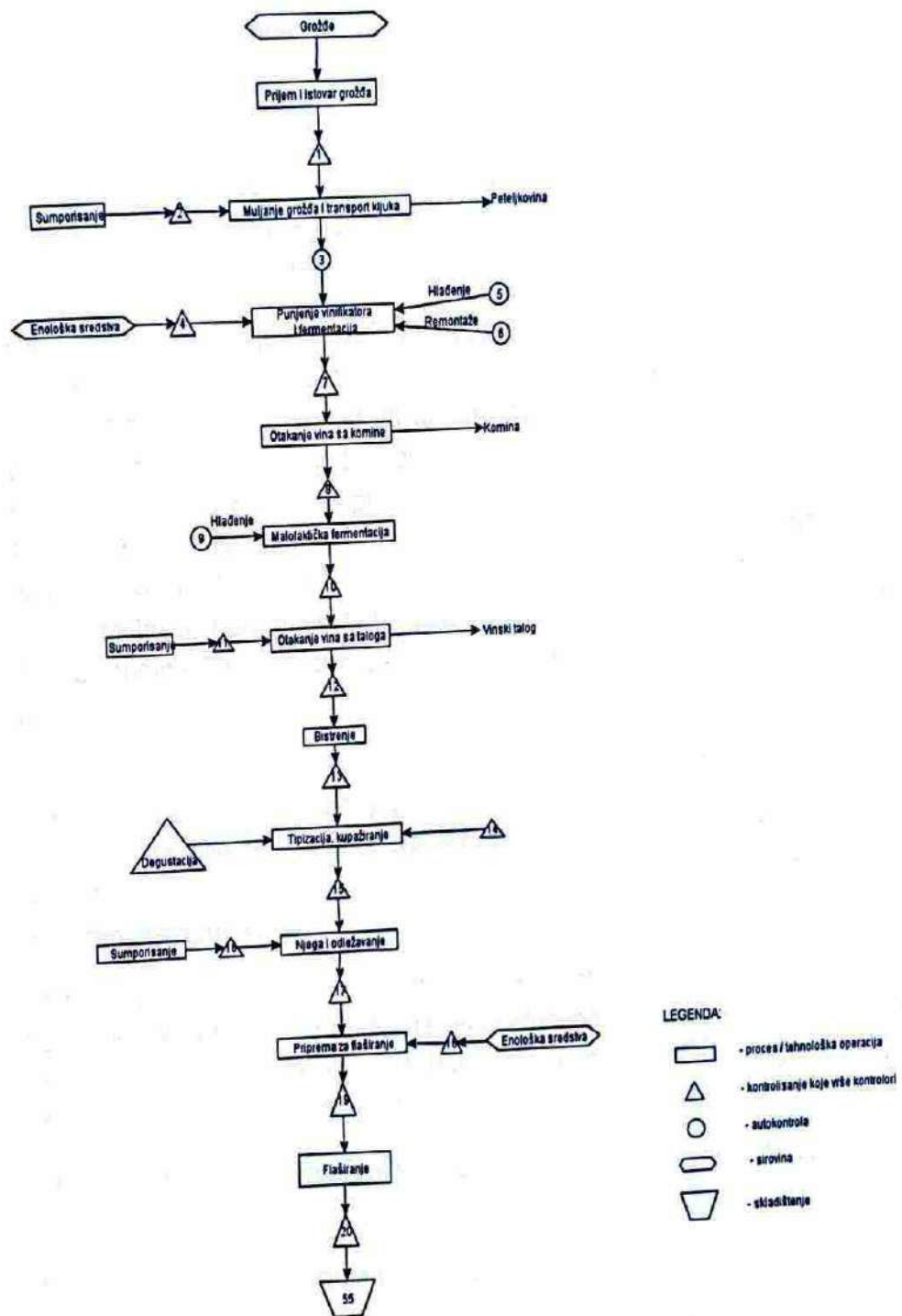
Po završetku alkoholne fermentacije vrši se otakanje mladog vina sa komine. Komina se presuje, a nakon presovanja suvi dio se odvozi na ta no odre eno mjesto, unaprijed pripremljeno za dobijanje komposta. Vino se ota e u tankove (inox) u kojima se obavlja tiho vrenje, taloženje grubih ne isto a (ostaci pokožice grož a) i malolakti ka fermentacija. U toku ovog perioda vino se više puta preta e i/ili aeriše, što zavisi od karakteristika sirovine (grož a) i stila vina koji se želi dobiti. U toku ovih procesa obavlja se i prirodno bistrenje vina.

U inox sudovima odre ena koli ina vina se preta e u drvena hrastova burad gdje odležava minimum 8 mjeseci.

Kada vino dostigne odre ene organolepti ke i fizi ko-hemijske karakteristike obavlja se tipizacija i kupažiranje, tako što se odre ene koli ine vina koje je odležavalo u drvenim sudovima i inox sudovima miješaju radi dobijanja proizvoda željenih karakteristika. Pripremljena kupaža vina se još neko vrijeme uva, kako bi se vino harmonizovalo. Prije flaširanja vino je potrebno pri premiti i to tako što se vrši bistrenje i filtracija. Za filtraciju vina je planirana upotreba plo astog filtera.

Pripremljeno vino se flašira u staklene flaše zapremine 0,75 L, koje se zatvaraju plutanim epom. U flašama vino tako e odležava odre eni period prije puštanja u promet.

Dijagram toka procesa proizvodnje crvenih vina

Slika.9. Šema proizvodnje crvenog vina

Proizvodnja bijelog vina

Svježe grožđe se iz vinograda dovozi u gajbama, koje su složene na prikolicu. Prosječna težina gajbe je oko 10 Kg. Na prijemu, neposredno prije muljanja vrši se vizuelna kontrola grožđa i vaganje gajbi.

Grožđe se iz gajbi utovara u prijemni koš muljače, koja vrši muljanje grožđa i odvajanje peteljkovine. Prazne gajbe se privremeno slažu na plato pored vinarije, gdje se na kraju radnog dana vrši njihovo pranje i priprema za novo punjenje. Peteljkovina se odvozi na određeno mjesto, unaprijed pripremljeno za dobijanje komposta.

Kljuk dobijen muljanjem grožđa pumpom se transportuje u presu. U presi se nakon maceracije vrši cijepljenje i preovajanje kljuka, a šira prebacuje u sud na bistrenje. Po završenom presovanju suvi dio se odvozi na određeno mjesto, naprijed pripremljeno za dobijanje komposta. Nakon bistrenja šire, bistriji dio se pretače u sud u kome se obavlja alkoholna fermentacija. Alkoholna fermentacija je kontrolisana, uz upotrebu selekcionisanih kvasaca i dozvoljenih enoloških sredstava. Sud za fermentaciju opremljen je sistemom za održavanje željene temperature. Tok alkoholne fermentacije se svakodnevno prati, mjerenjem specifične težine šire.

Po završetku alkoholne fermentacije vrši se otakanje mladog vina sa taloga. Vino se otapa u sudove (inox) u kojima odležava na finom talogu. U toku ovog perioda vino se više puta pretače, što zavisi od karakteristika sirovine (grožđa) i stila vina koji se želi dobiti. U toku ovih procesa obavlja se i prirodno bistrenje vina.

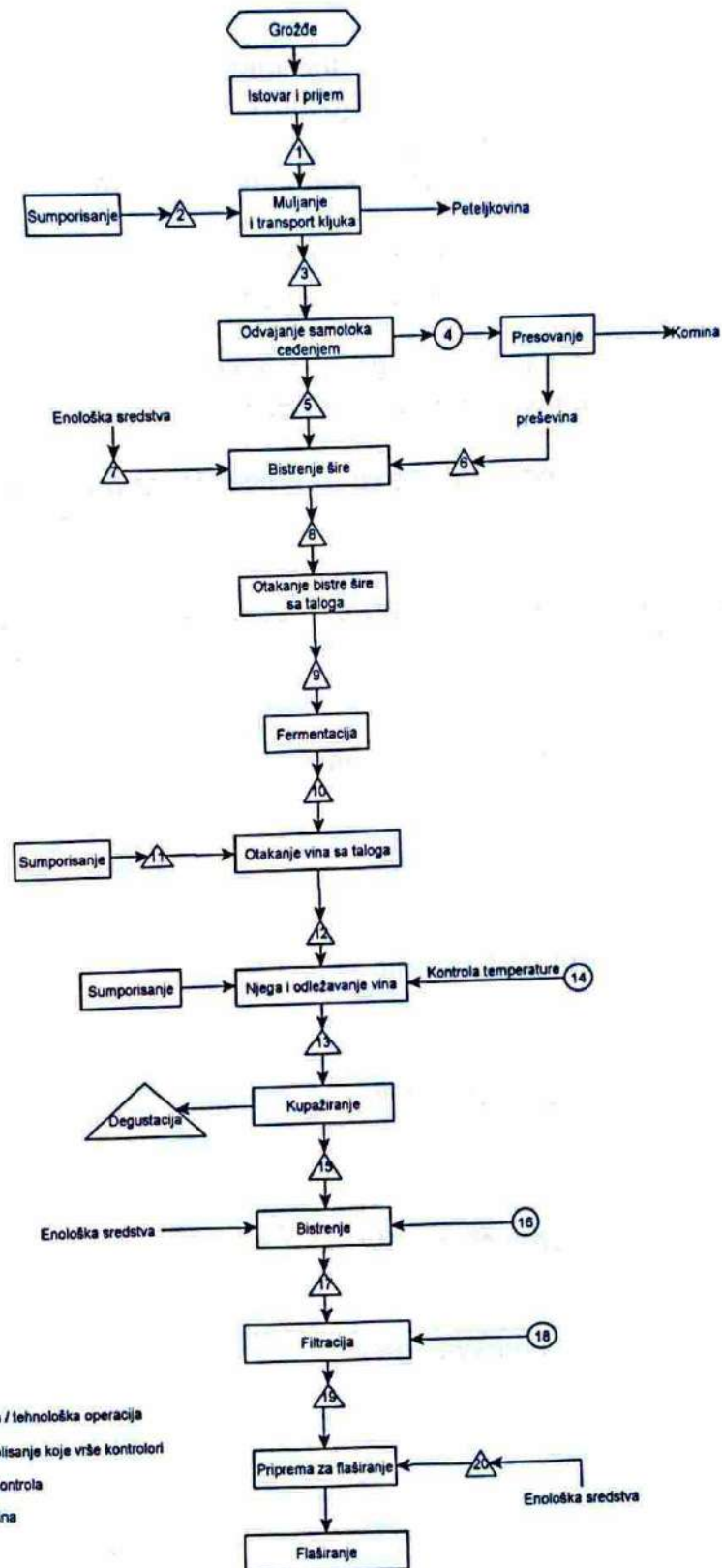
Kada vino dostigne određene organoleptičke i fizičko-hemijske karakteristike obavlja se tipizacija. Pripremljena kupaža vina se još neko vrijeme čuva, kako bi se vino harmonizovalo. Prije flaširanja vino je potrebno pripremiti i to tako što se vrši bistrenje i filtracija.

Bistrenje se obavlja taloženjem uz upotrebu odgovarajućih enoloških sredstava.

Za filtraciju vina je planirana upotreba pločastog filtera.

Pripremljeno vino se flašira u staklene flaše zapremine 0.75 l, koje se zatvaraju plutanim čepom.

Dijagram toka procesa proizvodnje bijelih i roze vina

Slika.10. Šema proizvodnje bijeli i roze vina

Oprema i sudovi koji će se koristiti u objektu

Oprema, sudovi i uređaji su planirani tako da zadovolje sve zahtjeve u pogledu obezbjeđenja kvaliteta i bezbjednosti proizvode. Djelovi opreme koji su u direktnom kontaktu sa proizvodom napravljeni su od neškodljivih materijala koje korištenje je dozvoljeno u proizvodnji hrane.

Proizvodni pogon će biti opremljen opremom odgovarajućeg kapaciteta koji je u skladu sa planom proizvodnje i otkupom grožđa.

Svi sudovi su izrađeni od inokselika AISI 304, a vino će odležavati dijelom u posude od inoxa, a dijelom u drvenim hrastovim sudovima.

Pumpa i cjevovod za transport vina su izrađeni od inertnih materijala, i laki su za ispranje i održavanje.

Oprema koja će biti kupljena i za koju investitor aplicirao za dodjelu bezpovratne podrške	Namjena
Naziv mašine/opreme, alati	
Sud od inokselika	Odležavanje crvenih i bijelih vina
Sud od inokselika sa hlađenjem	Fermetancija šire i odležavanje vina
Beričare bure	Odležavanje vina
Linija za punjenje (punilica, epilica, etiketirka, fen za kapice)	Punjenje vina
Muljara	Muljanje grožđa i odvajanje peteljke
Presara	Presovanje kljuka i/ili komine

Tabela.2. Spisak i namjena opreme

Snadbijevanje vodom i odvođenje otpadnih voda

Prilikom proizvodnje vina, voda se ne koristi kao sirovina ili materijal, već samo za održavanje higijene. Za potrebe proizvodnje i održavanje higijene prostorija, opreme i radnika je predviđeno da se koristi voda iz 2 bunara, koje investitor već posjeduje.

Sistem otpadnih voda biće regulisan septičkim jamama: posebno za fekalnu, a posebno za atmosfersku i tehnološku kanalizaciju.

Sistem odvoda otpadnih voda je konstruisan tako da sprečava nakupljanje otpadnih voda u proizvodnom pogonu, kao i da sprečava mogućnost kontaminacije proizvoda otpadnim vodama.

Sve otpadne vode iz procesa proizvodnje koje nastaju prilikom pranja sudova, uređaja i opreme se slivaju u odvodni kanal nadkriven zaštitnom mrežom kojim se odvodi iz proizvodnog djela podruma u vodonepropusnu septičku jamu.

4. VRSTE I KARAKTERISTIKE MOGUĆEG UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

Svrha označavanja mogućih uticaja projekta na životnu sredinu i njihove karakteristike su određeni uticajima tokom izvođenja projekta.

- uticaj zagađivanja vazduha usljed emisije izduvnih gasova,
- uticaj buke usljed rada termotehničkih instalacija i
- uticaj na kvalitet voda.

Uticaji na namjenu i korišćenje površina

Planskom dokumentacijom je ovaj prostor određen za planiranu namjenu, te stoga nema bilo kakvih neusaglašenosti sa važećim dokumentima.

Uticaj na vazduh

Tokom izgradnje projekta, s obzirom veličinu projekta neće biti značajnijih uticaja na kvalitet vazduha mikrolokacije. Angažovanje građevinske operative, neće dovesti do promjene u emisijskim koncentracijama zagađujućih estica, s obzirom da se radi o manjem broju mašina.

Prilikom funkcionisanja projekta, u redovnom režimu rada ne dolazi do stvaranja zagađujućih materija. Shodno okruženju i kapacitetima projekta, konstatujemo da to ne može imati negativne efekte na okruženje.

Uticaj na vode

Obzirom da na premetnoj lokaciji nema vodoizvirišta, ni podzemnih voda, uticaja neće biti. Optadne vode i otpadne vode vinarije se odvođe u vodonepropusnu septičku jamu.

Uticaji na pejzaž

Uticaji na pejzaž predstavljaju fizičke promjene koje su uzrokovane zahvatima koji utiču na karakter pejzaža i na način na koji se on doživljava.

Vizuelni efekti (aspekti) predstavljaju promjene vizure/vidika izazvani zahvatima, promjenama u ljepoti pogleda u kome uživaju oni koji imaju koristi od toga, kao i reakciju ljudi u odnosu na ove promjene.

Na prostoru projekta zastupljen je prirodni pejzaž, sa najmanje antropogenim obilježjima. Izvođenjem projekta neće značajnije promijeniti pejzaž predjela, jer predviđena izgradnja objekata sliče njihovim karakteristikama objektima u okruženju.

Uticaji na ekosisteme i geološku sredinu

S obzirom na lokaciju projekta, te njeno okruženje jasno je da se ne mogu očekivati bilo kakvi uticaji na ekosisteme i geološku sredinu.

Na predmetnoj lokaciji nema vrijedne vegetacije koja bi se otklonila i uklopila u planirano rješenje spoljnog uređenja i pejzažne arhitekture.

Utjecaji na komunalnu infrastrukturu

Projekat će biti priključen na elektroenergetsku mrežu prema uslovima nadležnog preduzeća.

Utjecaji na prirodna i kulturna dobra i njihovu okolinu

U bližoj okolini predmetnog objekta nema zaštićenih objekata i dobara kulturno-istorijske baštine. Izrečeno proizilazi da ovaj projekat ne može imati uticaja na prirodna i kulturna dobra i njihovu okolinu.

Uticaj na lokalno stanovništvo

Shodno opisanim procedurama funkcionisanja, te mjerama zaštite koje su predviđene, sigurnost u se može reći da tokom izvođenja i funkcionisanja projekta neće doći do ugrožavanja stanovništva.

Projektom su preduzete tehničke mjere zaštite da ne bi došlo do incidentnih situacija. Eventualne incidentne situacije **ne mogu** dovesti do značajnih uticaja na pojedine segmente životne sredine.

a) Veličina i prostorni obuhvat uticaja projekta

Shodno tipu, namjeni i karakteristikama projekta, njegov geografski uticaj je u negativnom smislu određen zonom neposrednog okruženja.

Ne očekuje se uticaj na kvalitet vazduha usled funkcionisanja projekta. Projekat će omogućiti novo zapošljavanje, tako da neće biti uticaja na strukturu i brojnost stanovništva ovog područja.

b) Priroda uticaja projekta

Emisija buke nije takvog nivoa da bi moglo doći do uticaja na zdravlje stanovništva.

Uticaj na ostale segmente životne sredine su se ogledali u zauzimanju zemljišta za izgradnju objekta.

c) Prekograni na priroda uticaja

Iz podataka saopštenih u poglavljima 2 i 3. ove dokumentacije, konstatujemo da neće biti prekograničnih uticaja.

d) Jačina i složenost uticaja

Jačina uticaja projekta je ograničena na lokaciju projekta i njenu neposrednu okolinu. Složenost mogućeg uticaja nije relevantna.

e) Vjerovatnoća uticaja

Shodno veličini i kapacitetima projekta, može se konstatovati da su uticaji na segmente životne sredine malo vjerovatni.

f) **Očekivani nastanak, trajanje, učestalost i vjerovatnoća ponavljanja uticaja**

S obzirom na vrstu projekta, nema vjerovatnoća e ponavljanja uticaja.

g) **Kumulativni uticaj sa uticajima drugih projekata**

S obzirom na vrstu projekta, ne može se govoriti o kumulativnim uticajima.

h) **Mogućnosti efektivnog smanjivanja uticaja**

Primjenjuju i tehničke mjere zaštite tokom izvođenja projekta, sprječeni su negativni uticaji na okruženje.

5. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

a) Otkrivane zagađujuće materije

Glavni otpad koji nastaje prilikom funkcionisanja ovog projekta je otpad iz proizvodnje -komina i otpadne vode (sanitarne, atmosferske i tehnološke).

Komina koja nastaje usled procesa proizvodnje vina se skladišti na otvorenom prostoru (na tlu koje je prekriveno najlonom) i kasnije koristi za obogaćivanje tla oko okota vinove loze.

Otpadne vode vinarije se odvođe u vodonepropusnu septičku jamu.

Sav komunalni otpad tokom izgradnje objekta će se odlagati u kontejnere, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list CG“, br. 64/11 i 39/16). Kontejneri će se predavati nadležnom komunalnom preduzeću.

Tokom funkcionisanja projekta nema nastajanja opasnog otpada.

b) Korišćenje prirodnih resursa

Tokom funkcionisanja projekta neće biti korišćenje prirodnih resursa, posebno tla, zemljišta, vode i biodiverziteta.

6. MJERE ZA SPREMANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA

U toku realizacije predmetnog sistema Nosilac projekta mora primjenjivati odgovarajuće mjere zaštite životne sredine.

a) Mjere predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima

Tokom funkcionisanja projekta je neophodno pridržavati se važećih zakona u Crnoj Gori (navodimo osnovne zakone: Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o uređenju prostora i realizaciji objekata, Zakon o životnoj sredini, Zakon o zdravlju i zaštiti na radu, Zakon o zaštiti vazduha, Zakon o vodama, Zakon o upravljanju komunalnim vodama i Zakon o zaštiti vazduha). Pomenuti zakonski akti, kao i podzakonski dokumenti specificiraju mjere kojih se treba pridržavati u smjeru zaštite ljudi i životne sredine.

Elaborat zaštite na radu i Projekat protiv-požarne zaštite će definisati mjere zaštite u domenu svojih obaveza. Navedenih mjera je dužan da se pridržava i Investitor u fazi funkcionisanja objekta i izvođenja radova tokom realizacije.

b) Mjere koje se preduzimaju u slučaju udesa ili velikih nesreća

Incidentna situacija koja se može javiti, koja je istina malo vjerovatna, je nekontrolisano odlaganje komine koje bi moglo ugroziti okolno stanovništvo, ali i izvršiti negativni vizuelni uticaj na prostor.

Ove incidentne situacije mogu imati značajniji negativni uticaj i na druge segmente životne sredine.

c) Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine

Predviđene mjere - vode

Na projektnoj lokaciji ne postoji kanalizaciona mreža. Fekalna kanalizacija iz sanitarnog voda se odvodi u vodonepropusnu septičku jamu. Predviđeno vrijeme zadržavanja vode u jami, t.j. vrijeme njenog pražnjenja iznosi 30 dana.

Mjere zaštite vazduha

Primjena savremenih i tehnički ispravnih mašina koje zadovoljavaju važeći standard u pogledu vrste i karakteristika motora, je osnovna mjera zaštite vazduha prilikom izgradnje objekta.

S obzirom na to, da tokom funkcionisanja nema emisije zagađujućih materija u vazduh, nije potrebno sprovoditi mjere zaštite vazduha.

Mjere za zaštitu stanovništva, biodiverziteta, prirodnih i kulturnih dobara

S obzirom na ranije navedene karakteristike projekta, te njegovu lokaciju, ne treba sprovoditi posebne mjere zaštite stanovništva, biodiverziteta, prirodnih i kulturnih dobara.

Mjere zaštite zemljišta

Predmetni projekat shodno svojim karakteristikama nema uticaja na zemljište, pa shodno tome ne treba sprovoditi nikakve dodatne mjere zaštite.

Mjere zaštite na radu

Zakonom o zaštiti na radu propisana je obaveza izrade normativa i uputstava za zaštitu na radu pri izvođenju svih radova koji mogu imati rizik po život i zdravlje radnika.

Za radnike na lokaciji biće pripremljena procjena rizika i plan zaštite na radu. Procjena rizika i plan zaštite na radu obuhvataju bezbjednosna pravila koje se moraju sprovoditi na lokaciji, obuku, izdavanje i korišćenje ličnih zaštitnih sredstava, oznake za opasnost, obezbjeđenje mokrog vremena i istih prostorija za jelo i piće.

Mjere pri funkcionisanju projekta

Pri radu na realizaciji objekta moraju se strogo primjenjivati odredbe Pravilnika o tehničkim normativima za ovu vrstu posla i mjerama zaštite na radu.

d) Druge mjere koje mogu uticati na spremanje ili smanjenje štetnih uticaja na životnu sredinu

Lokacija projekta je relativno povoljna sa aspekta protivpožarne zaštite s obzirom da je lokaciji moguće prići lokalnom saobraćajnicom.

7. IZVORI PODATAKA

Zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu urađen je u skladu sa Pravilnikom o bližem sadržaju dokumentacije koja se sprovodi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata („Sl. list CG”, br. 19/19).

Prilikom izrade zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu navedenog objekta, korišten je sledeća dokumentacija i zakonska regulativa:

- . Urbanistički tehnički uslovi br. 05-332/22-130 od 16.03.2022. godine, izdatih od strane Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Prijestonica Cetinje, Republika Crna Gora.
- . Idejno rešenje
- . Glavni projekat jake i slabe struje
- . Glavnog projekta unutrašnjih instalacija vodovoda i kanalizacije
- . Popis stanovništva, 2011.g.
- . <http://www.geoportal.co.me/>

Zakonska regulativa:

- . Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list CG”, broj 75/18)
- . Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG” br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19 i 82/20).
- . Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG” br. 52/16 i 73/19).
- . Zakon o zaštiti prirode („Sl. list CG” br. 54/16). - Zakon o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG” br. 49/10, 40/11 i 44/17).
- . Zakon o vodama („Sl. list CG” br. 27/07, 22/11, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16 i 2/17).
- . Zakon o zaštiti vazduha („Sl. list CG” br. 25/10 i 43/15).
- . Zakon o zaštiti buke u životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 28/11 i 01/14).
- . Zakon o upravljanju otpadom („Sl. list CG” br. 64/11 i 39/16).
- . Pravilnikom o bližem sadržaju dokumentacije koja se sprovodi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata („Sl. listu CG”, br. 19/19).
- . Pravilnik o granicama vrijednostima buke u životnoj sredini, na utvrđivanje indikatora buke i akustične zone i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke („Sl. list CG”, br. 60/11).
- . Pravilnik o granicama i uslovima praćenja kvaliteta vazduha („Sl. list CG”, br. 21/11 i 32/16).
- . Uredba o granicama vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih izvora („Sl. list CG”, br. 10/11).

Prilozi

Crna Gora
Republika Crnogorje

Sekretarijat za uređenje prostora

i zaštitu životne sredine

Bulevar 1. maja 20 Cetinje, Crna Gora

Tel: +382 91 291 720

Faks: +382 91 268 105

e-mail: sekretarijat@podgorica.me

www.ccg.gov.me

Broj: 05-332/22-130

Cetinje, 16.03.2022.godine

ĐURAŠKOVIĆ JOVAN

CETINJE

U. Baja Pivljanina br. 98

Poštovani,

U prilogu akta dostavljamo Vam urbanističko - tehničke uslove za izradu projektne dokumentacije, za izradu glavnog projekta – izgradnja objekta – na kat. parcel. br. 2543 K.O Ceklin, u okviru Prostornog urbanističkog plana Prijestonice Cetinje

S poštovanjem,

SEKRETARKA
Snežana Kujović, dipl.ing.maš.

Dostavljeno:

- Naslov
- Urbanističko – građevinskoj inspekciji, ul. IV Proleterske brigade br. 18, Podgorica,
- Uprav. lokalnih javnih preduzeća,
- Sekretarijatu
- Arh. vl.

Obradio:

Petar Martinović, dipl.ing.arh.

Crna Gora
Prijestonica Cetinje

URBANISTIČKO – TEHNIČKI USLOVI

Adresa: Baja Pivljanina 2
81250 Cetinje, Crna Gora
Tel: +382 41 231 720
Mob: +382 67 263 445
e-mail: sekretarijat.upzs@ Cetinje.me

www.cetinje.me

Sekretarijat za uređenje prostora
i zaštitu životne sredine

Broj: 05-332/22-130

Cetinje, 16.03.2022. godine

1) Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, na osnovu člana 74 *Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata* („Službeni list CG”, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), člana 1 Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma jedinicama lokalne samouprave („Sl. list Crne Gore”, br. 87/18, 28/19, 75/19, 116/20, 76/21 i 141/21), i podnietog zahtjeva **Đurašković Jovana**, izdaje:

2) URBANISTIČKO – TEHNIČKE USLOVE za izradu tehničke dokumentacije

za izgradnju objekta, na kat. parceli br. 2543 K.O. Ceklin, u okviru Prostorno-urbanističkog plana Prijestonice Cetinje („Sl. list CG – o.p.”, br. 12/14), uz nekategorisani put sa kat. parcele br. 2446 K.O. Ceklin.

3) PODNOSILAC ZAHTJEVA:

ĐURAŠKOVIĆ JOVAN

4) POSTOJEĆE STANJE (Opis lokacije – izvod iz planskog dokumenta)

U grafičkom prilogu Analiza postojećeg stanja – Namjena površina i način korišćenja, u važećem planskom dokumentu Prostorno urbanističkog plana Prijestonice Cetinje, kat. parcela br. **2543 K.O. Ceklin** se nalazi u zahvatu poljoprivrednih površina.

Po listu nepokretnosti br. 53-prepis, na kat. parceli br. 2543 K.O. Ceklin nalazi se livada 6. klase površine 4336m².

Po listu nepokretnosti br. 14-prepis, na kat. parceli 2446 KO Ceklin nalazi se nekategorisani put površine 2937m², vlasništvo Prijestonice Cetinje.

5) PLANIRANO STANJE

5.1.) Namjena parcele odnosno lokacije

Kako predmetna kat. parcela planiranom namjenom površina zahvata prostor **poljoprivrednih površina, na poljoprivrednom zemljištu se mogu postavljati objekti agroindustrije (poljoprivredno-prerađivački kompleksi)** (strana 152, PUP Cetinje – knjiga 2 – planski dio).

U objekte za proizvodnju spadaju:

- mali proizvodni pogoni – male proizvodne jedinice koje se mogu graditi na parceli od 0,2ha površine, i sa aspekta životne sredine ne ugrožavaju stanovanje, turizam, kulturu i rad na susjednim parcelama. Dozvoljene su djelatnosti tipa: male firme, pekarska i poslastičarska proizvodnja, elektromehaničarske radionice, manja skladišta materijala i sl.

Crna Gora
Prijestonica Cetinje

Obezbjedenje prihvatljivog nivoa seizmičkog rizika generalno ima tri osnovna zahtjeva:

- da prilikom zemljotresa bude što manje gubitaka ljudskih života, što manje povrijeđenih i da bude što manje materijalnih i drugih šteta;
- da troškovi sanacije štete nastale usljed zemljotresa ne budu veći od troškova projektovanja, izgradnje i finansijskih ulaganja kojima su se mogla spriječiti oštećenja ili rušenje, kao i njima izazvane povrede i gubici ljudskih života;
- prilagodavanje izgradnje novih objekata nivou očekivanog seizmičkog hazarda kroz punu primjenu svih urbanističkih, arhitektonskih, konstruktivnih i graditeljskih mjera u cilju smanjenja seizmičke povredljivosti objekata.

Ovim Planom definisani su indeks zauzetosti parcele, odnosno prostora, planirana spratnost objekata i građevinske linije, čime se obezbjeđuju rastojanja u slučaju razaranja objekata i prostor za intervencije pri raščišćavanju ruševina.

Da bi se obezbijedili stabilnost objekata i prihvatljiv nivo seizmičkog rizika obavezno:

- izraditi geotehnički elaborat kojim se detaljno određuju geomehaničke karakteristike temeljnog tla, nivo podzemne vode i drugi geomehanički podaci od značaja za seizmičku sigurnost objekta i diferencijalna slijeganja tla za svaki planirani objekat visokogradnje i niskogradnje;
- za svaki planirani objekat visokogradnje i niskogradnje u Glavnom projektu proračunom stabilnosti i sigurnosti objekta dokazati stabilnost i sigurnost objekta uključujući i seizmičku stabilnost, te da objekat neće ugroziti susjedne objekte;
- vršiti osmatranje tla i objekata prema odredbama Pravilnika o načinu i postupku osmatranja tla i objekata u toku građenja i upotrebe;
- aseizmičko projektovanje i građenje objekata obezbijediti kroz obaveznu kontrolu usklađenosti projekata sa urbanističkim planom, stručnu kontrolu projekata i nadzor pri izgradnji, od strane stručnih i ovlašćenih lica i nadležnih organa, uz striktno poštovanje važećih zakona, pravilnika, normativa, tehničkih normi, standarda i normi kvaliteta;
- ukoliko postoji nasip (zemljani materijal pomiješan sa građevinskim šutom), koji se nalazi u površinskom sloju, ukloniti ga jer ne predstavlja sredinu pogodnu za fundiranje objekata, a nije pogodan ni kao podloga za saobraćajnice, i zamijeniti ga drugim kvalitetnim materijalom;
- projektovati i izgraditi temelje koji obezbjeđuju dovoljnu krutost sistema (temeljne ploče ili trake) i koji premošćuju sve nejednakosti u slijeganju;
- objekte na terenu u nagibu projektovati i izgraditi kao sanacione konstrukcije, sposobne da prihvate dio litostatičkih pritisaka sa padine i da obezbijede uzajamnu stabilnost objekta i padine;
- zidove ukopanih dijelova projektovati i izgraditi tako da prihvate litološke pritiske sa padine i obezbijede uzajamnu stabilnost objekta i padine;
- poslije iskopa za temelje izvršiti zbijanje podtla;
- sve potporne konstrukcije projektovati i izgraditi uz primjenu adekvatne drenaže;
- sve ukopane djelove objekata projektovati i izgraditi sa propisnom hidrotehničkom zaštitom od uticaja procjernih gravitacionih voda;
- bezbjedno izvoditi radove na izgradnji objekata i gdje je to potrebno adekvatnim mjerama osigurati budući iskop, padinu, postojeće objekte, susjedne objekte, trotoar, postojeće instalacije izradom projekta zaštite iskopa i susjednih objekata, a linijske zasjeke i iskope, paralelne sa pružanjem padine, projektovati i izgraditi uz obavezno podgrađivanje u što kraćim dionicama (4 do 5 m);
- vodovodnu i kanalizacionu mrežu projektovati i izgraditi izvan zone temeljenja, a veze unutrašnje mreže vodovoda, kanalizacije sa spoljašnjom mrežom izvesti kao fleksibilne, kako bi se omogućilo prihvatanje eventualne pojave neravnomjernog slijeganja;
- vodove mreža kanalizacije i vodovoda koji su neposredno uz objekte, projektovati i izgraditi preko vodonepropusnih podloga (tehničkih kanala);
- fekalne i druge otpadne vode evakuisati u naseljsku fekalnu kanalizaciju do PPOV, a nikako nije dozvoljena primjena propusnih septičkih jama ili slobodno oticanje ovih voda u teren;

Potrebno je u projektovanju i izvođenju obezbijediti pristup svakom poslovnom ili stambeno-poslovnom objektu koji mogu da koriste lica smanjene pokretljivosti. Takođe nivelaciju svih pješačkih staza i prolaza raditi u skladu sa važećim *Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti* („Sl. list CG.“ br. 48/13, 44/15).

11) USLOVI ZA POSTAVLJANJE I GRADNJU POMOĆNIH OBJEKATA

Parcele se mogu ograđivati transparentnom ogradom, visine do 1.6 m.

- Ograda se postavlja iza regulacione linije prema protokolu regulacije, i to tako da ograda, stubovi ograde i kapije budu na parceli koja se ograđuje.
- Uz ogradu moguće je planirati zasad živice (živa ograda).

12) USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU DA UTIČU NA BEZBJEDNOST VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Ova vrsta objekta ne zahtijeva pribavljanje tih uslova.

13) USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU DA UTIČU NA PROMJENE U VODNOM REŽIMU

Ova vrsta objekta ne zahtijeva pribavljanje tih uslova.

14) MOGUĆNOST FAZNOG GRAĐENJA OBJEKTA

Projektovanje i izgradnju objekta u okviru katastarske parcele uraditi u cjelosti.

15) USLOVI ZA PRIKLJUČENJE NA INFRASTRUKTURU

15.1) Uslovi priključenja na elektroenergetsku infrastrukturu

Prilikom izrade tehničke dokumentacije – faze elektroinstalacija poštovati tehničke preporuke Crnogorskog elektrodistributivnog sistema „CEDIS“ DOO Podgorica, date na njihovoj internet stranici.

15.2) Uslovi priključenja na vodovodnu i kanizacionu infrastrukturu

Na datom području ne postoji izgrađena gradska vodovodna i kanizaciona mreža u odnosu na koju bi se mogli propisati uslovi priključenja u skladu sa posebnim propisima.

15.3) Uslovi priključenja na saobraćajnu infrastrukturu

Prilaz urbanističkoj parceli je sa kat. parcele br. 2446 K.O. Ceklin, tj. sa lokalnog nekategorisanog puta (svojina Prijestonica Cetinje).

15.4) Ostali infrastrukturni uslovi

Prilikom izrade projekata **Elektroinstalacija objekta**, koristiti sljedeće propise:

- Zakon o energetici („Sl. list CG“ br. 5/16, 51/17);
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG“ br. 34/14, 44/18);
- Zakon o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG“ br. 13/07, 05/08, 86/09, 32/11 i 54/16).

U postupku projektovanja **Elektronske komunikacione infrastrukture** poštovati sljedeće preporuke:

- Zakon o elektronskim komunikacijama („Sl. list CG“ br. 40/13, 56/13 i 2/17);
- Pravilnik o širini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata („Sl. list CG“, broj 33/14) kojim se propisuju način i uslovi

visina objekata nije propisana i zavisi od funkcionalnog zahtjeva djelatnosti.

Smjernice za oblikovanje i materijalizaciju, posebno u odnosu na ambijentalna svojstva područja:

- Arhitektonsko oblikovanje građevina mora biti u skladu s namjenom i tehnološkim procesom.
- Dozvoljava se izgradnja posebnih objekata, koji nemaju korisnu BRGP, kao što su infrastrukturni-fabrički dimnjaci, vodovodni i drugi tornjevi ili reklamni stubovi, čija visina se određuje prema tehnološkim potrebama. Ovakvi objekti postavljaju se tako da ne predstavljaju opasnost po bezbjednost, da ne ometaju značajno funkciju i sagledivost objekata i da su prihvatljivi u odnosu na njihov uticaj na životnu sredinu.
- Dozvoljena je izgradnja više objekata na parceli. Međusobno rastojanje objekata je min. 1/3 visine višeg objekta, a ne manje od 4,0m.
- Unutrašnju organizaciju pojedinačnih kompleksa subzonirati u odnosu na sagledivost i pristup kompleksu, tako da se manje atraktivni sadržaji (skladišni, tehnološki, infrastrukturni prostori i objekti) organizuju u zoni koja nije neposredno okrenuta potencijalnim korisnicima.
- Organizacija sadržaja unutar parcele i funkcionalno-tehnološki proces u ovoj djelatnosti mora biti takav da ne utiče negativno na stanje životne sredine i njenih osnovnih činilaca vode, vazduha i zemljišta, niti proizvoditi buku, zagađenje ili neprijatne mirise.

Uslovi za unapređenje energetske efikasnosti:

Na planu racionalizacije potrošnje energije predlažu se tri osnovne mjere: štednja, poboljšanje energetske efikasnosti i korišćenje alternativnih, odnosno obnovljivih izvora energije. Objekte projektovati i graditi kao „pasivne kuće”, obzirom na energetske regulative koju Crna Gora treba da uskladi sa onom u EU. Pasivne kuće se definišu kao građevine bez aktivnog sistema za zagrijavanje konvencionalnim izvorima energije.

a) Štednja energije

1. Osnovna mjera je poboljšanje toplotne izolacije prostorija, koja u ljetnjem periodu ne dozvoljava pregrijavanje, a u zimskom zadržava toplotu, pa stoga treba pojačati toplotnu izolaciju objekata iznad standarda *Toplotna tehnika u građevinarstvu – Tehnički uslovi za projektovanje i građenje zgrada (JUS U.J5.600.2002)*.
2. Koristiti energetske efikasne potrošače električne energije klase A+ ili A.
3. Koristiti solarne kolektore za zagrijavanje tople vode.
4. Pasivni dobici toplote u vidu pretjeranog zagrijavanja moraju se regulisati i optimizovati u zadovoljavajuću cjelinu sredstvima za zaštitu od sunca: pokretnim sunčanim zastorima od materijala koji sprječavaju prodor UV zračenja koje podiže temperaturu, usmjeravanjem dnevnog svjetla, zelenilom, prirodnim provjetravanjem i sl.
5. Pri projektovanju i izgradnji objekata voditi računa o:
 - orijentaciji i dispoziciji objekata,
 - obliku objekata,
 - nagibu krovnih površina,
 - međusobnom odnosu objekata i okoline u smislu zasjenčenja,
 - razuđenosti fasadnih površina,
 - toplotnoj akumulaciji objekata,
 - bojama i materijalima fasade objekata,
 - adekvatnoj veličini otvora imajući u vidu mikroklimatske uslove ovog podneblja,
 - rasporedu otvora u zavisnosti od orijentacije fasade i dr.

b) Poboljšanje energetske efikasnosti

City of Cetinje
Prijestonica Cetinje

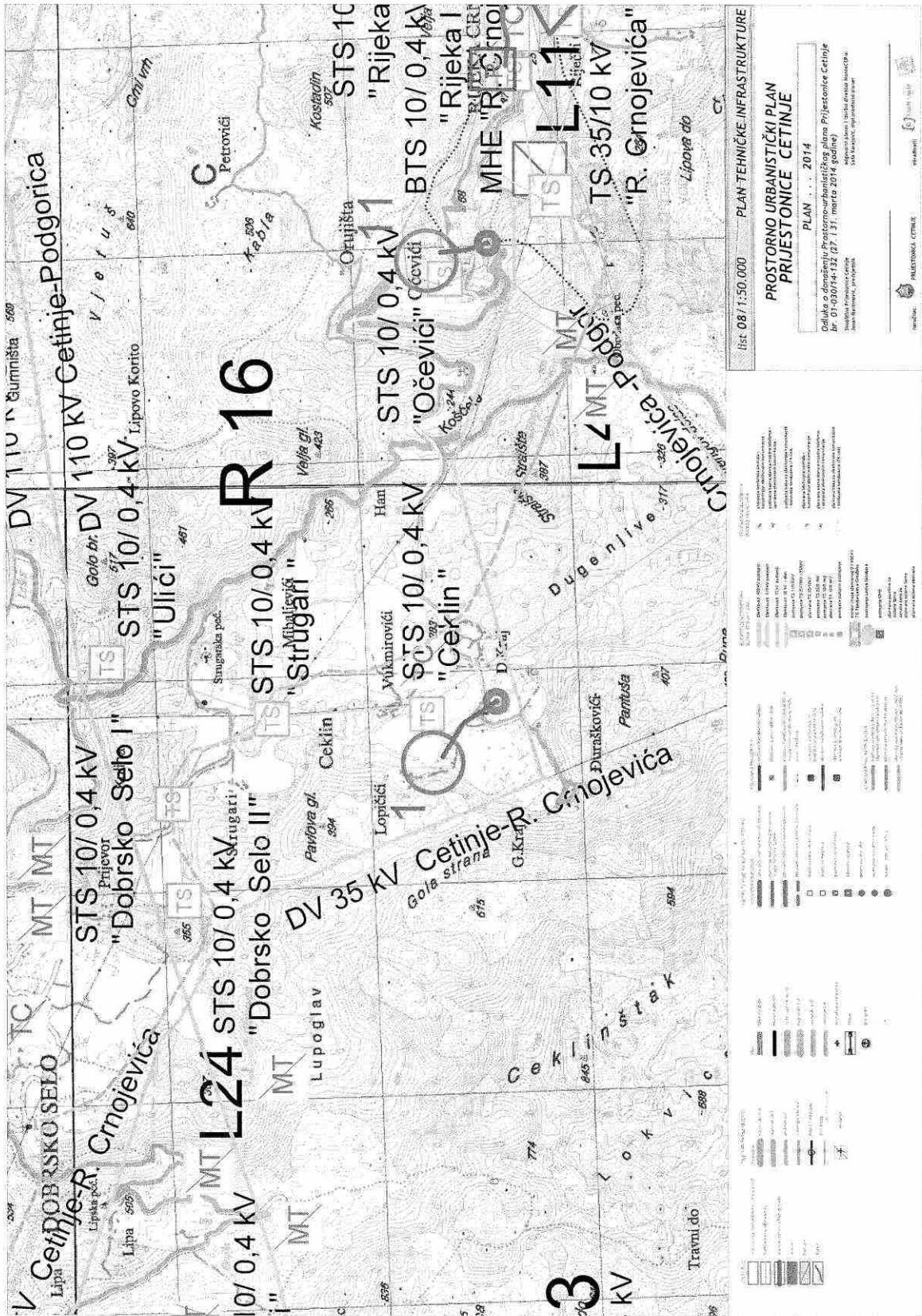
23) **PRILOZI:**

- Grafički prilozi iz planskog dokumenta;
- Grafički prilozi iz planskog dokumenta (Prostorno-urbanistički plan Prijestonice Cetinje moguće je preuzeti iz Registra planske dokumentacije koju vodi nadležno ministarstvo, na internet stranici: <http://www.planovidozvole.mrt.gov.me/LAMP/PlanningDocument?m=CT>);
- Listovi nepokretnosti br. 53 i 14 kao i kopija plana br. 917-119-94/22 od 14.03.2022.god.

NAPOMENA:

- Projektnu dokumentaciju raditi u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), Pravilnikom o načinu izrade, razmjeri i sadržini tehničke dokumentacije za građenje objekta („Sl. list CG“, br. 44/18), Pravilnikom o načinu vršenja revizije glavnog projekta („Sl. list CG“, br. 18/18), kao i propisima koji regulišu izgradnju objekata.
- Prije podnošenja prijave građenja neophodno je riješiti imovinsko-pravne odnose i dostaviti dokaz (list nepokretnosti i kopiju plana).

list: 08/1:50.000 PLAN TEHNIČKE INFRASTRUKTURE
**PROSTORNO URBANISTIČKI PLAN
 PRIJESTONICE CETINJE**
 PLAN ... 2014
 Grafika o doprincu Prostorno-urbanističkog plana Prijestonice Cetinje
 br. 01-030744-132 (27.13), marta 2014. godine
 Izradio: [Logo] [Ime]
 [Logo] [Ime]
 [Logo] [Ime]

CRNA GORA
UPRAVA ZA KATASTAR I DRŽAVNU IMOVINU
Područna jedinica Cetinje

Adresa: Ul. Bajova br. 2, zgrada Opštine
81250 Cetinje, Crna Gora
Telefon: +382 41 231 687

E-mail: cetinje@uzn.gov.me

Broj: 917-119-94/ 22

datum: 14.03.2022.godine.

Prijestonica Cetinje
Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine

Veza: Vaš broj 05-332/22-130 od 09.03.2022. godine

U vezi Vašeg zahtjeva, dostavljenog ovoj Područnoj jedinici dana 11.03..2022. godine, u prilogu akta dostavljamo vam list nepokretnosti i kopiju katastarskog plana za katastarsku parcelu broj 2543 K.o. Ceklin, kao i list nepokretnosti broj 14 za katastarske parcele broj 2446 K.o. Ceklin – Opština Cetinje.

Prilog: Kao u tekstu.

Sa uvažavanjem,

Obradila,
Krnić Mirsada

NAČELNICA
Mićović Marija

DOSTAVITI:

Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, ul. Bajova br. 2, Cetinje, (prilog)
a/a.

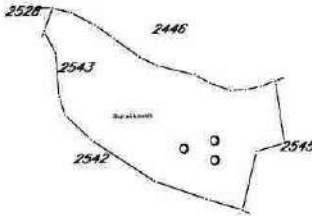
CRNA GORA
UPRAVA ZA KATASTAR I DRŽAVNU IMOVINU
PODRUČNA JEDINICA: CETINJE
Broj: 917-11-94/2022
Datum: 14.03.2022.

Katastarska opština: CEKLIN
Broj lista nepokretnosti:
Broj plana: 10,11
Parcela: 2543

KOPIJA PLANA

Razmjera 1: 2500

IZVOD IZ DIGITALNOG PLANA
Obradio:

[Handwritten signature]

Ovjerava
Službeno lice:
[Handwritten signature]

CRNA GORA

UPRAVA ZA KATASTAR
I DRŽAVNU IMOVINU

PODRUČNA JEDINICA
CETINJE

Broj: 119-919-1004/2022
Datum: 14.03.2022.
KO: CEKLIN

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu SEKRETARIJAT ZA UREĐENJE PROSTORA I ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, CETINJE, za potrebe IZDAVANJA UT USLOVA izdaje se

LIST NEPOKRETNOSTI 53 - IZVOD

Podaci o parcelama									
Broj	Podbroj	Broj zgrade	Plan Skica	Datum upisa	Potes ili ulica i kućni broj	Način korišćenja Osnov sticanja	Bon. klasa	Površina m ²	Prilog
2543			11 96		DJURAŠKOVIĆI	Livada 6. klase NASLJEDE		4336	11.71
								4336	11.71

Podaci o vlasniku ili nosiocu			
Matični broj - ID broj	Naziv nosioca prava - adresa i mjesto	Osnov prava	Obim prava
2109980250087	DJURAŠKOVIĆ NIKOLA JOVAN BAJOVA BR.124 Cetinje	Svojina	1/1

Ne postoje tereti i ograničenja.

Naplata takse je oslobođena na osnovu člana 17 Zakona o administrativnim taksama ("Sl. list CG, br. 18/19). Naplata naknade oslobođena je na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18).

Za:

Ovlašćeno lice:

Mićović Marija

